

NICOLE SLIJKERMAN

'Er wordt te veel en te verschillend gevoerd'

Vroeger kreeg een paard na het werk een emmertje haver. Tegenwoordig valt er te kiezen uit ontelbare soorten en merken krachtvoer. Geen wonder dat we door de bomen het bos niet meer zien. Nicole Slijkerman van Voervergelijk.nl geeft tekst en uitleg.

TEKST: LOTTY VAN HULST | FOTO: MIRJAM THUIS

W elk handvat kun je een 'verdwaalde' paardenhouder bieden als deze op zoek is naar een goed rantsoen?

'Allereerst is het heel belangrijk dat de eigenaar inzicht heeft in hoe het paard precies in elkaar zit en wat het de hele dag moet doen. Wat vraag je van het dier en wat is er nodig om dat te ondersteunen? Elk paard heeft specifieke rantsoenbehoeften, gerelateerd aan het werk dat het doet. Daarnaast merk ik dat het beeld dat men heeft van krachtvoer vaak moet worden bijgesteld. Veel eigenaren zien krachtvoer namelijk als leidende factor, terwijl ruwvoer en weidegang juist veel belangrijker zijn. Mensen maken vaker een studie van het soort krachtvoer dat ze hun paard geven, dan dat ze kritisch kijken naar het ruwvoer. Als dat niet van de juiste kwaliteit is, werkt het verteringsstelsel van het paard niet optimaal waardoor voedingsstoffen niet goed worden opgenomen. Het doet er dan bijna niet meer toe wat voor soort krachtvoer je het paard geeft, het is immers niet in staat om er voldoende van op te nemen. Laat daarom eerst het ruwvoer eens analyseren. Als je weet met welke tekorten het ruwvoer te maken heeft, dan weet je ook welke vitaminen en mineralen je door middel van krachtvoer moet aanvullen.'

Wat is de grootste misvatting op voergebied?

'Er wordt wat krachtvoer betreft te veel en te verschillend gevoerd, misschien is dat een gevolg van het enorme aanbod. Het lichaam is er

Daarmee bereik je uiteindelijk dat het spijsverteringsstelsel minder efficiënt wordt, waardoor verzuring optreedt in het maagdarmkanaal. Eigenaren die bovenop het ruwvoer een broksoort, muesli, twee supplementen en ook nog soms een slobber geven, doen meer kwaad dan goed. Ga terug naar de basis van goed ruwvoer en kijk dan kritisch naar wat het paard echt nog nodig heeft. In het geval van ruwvoer zie je dat men vaak niet weet hoeveel er precies wordt gegeven. Ze doen 'een arm' of 'plak'. Het gaat vooral op gevoel. Soms gaat dat goed, maar je ziet het ook vaak de mist in gaan. De richtlijn die je kunt aanhouden is één tot anderhalve kilo ruwvoer per honderd kilo lichaamsgewicht per dag.'

Brok en muesli zijn de bekendste krachtvoersoorten, wat zie je liever?

'Muesli heeft wat betreft vertering een positievere uitwerking op het paardenlichaam dan brok, omdat een paard beter op muesli moet kauwen. Hoe meer kauwbewegingen, des te meer speekselproductie. Meer speeksel is beter voor het verteringsstelsel. Gezien de kauwfrequentie is het voeren van muesli dus beter, per kilogram maakt een paard ongeveer zeshonderd kauwbewegingen bij brok, tegenover negenhonderd bij muesli. Bovendien kun je bij een muesli zien wat je voert, terwijl het bij brok onzichtbaar is wat ze er allemaal in hebben geperst. Natuurlijk zijn er kwaliteitscontroles, maar vroeger hebben we te maken gehad met voerschandalen. In Duitsland hebben die ervoor

'Het beeld dat men van krachtvoer heeft, moet vaak worden bijgesteld'

niet op ingericht en dat veroorzaakt problemen. Veel paarden krijgen, in plaats van als aanvulling, veel te veel krachtvoer binnen. Negen van de tien paarden hebben naast goed ruwvoer genoeg aan één tot drie kilogram krachtvoer per dag, maar op diverse stallen is dat wat er twee maal per dag, per keer in gaat.

gezorgd dat daar nog bijna alleen maar muesli wordt gevoerd. Dat is immers 'transparanter'. Veel paardenhouders voeren zowel muesli als brok, maar dat is eigenlijk helemaal niet nodig. Bijna alle mueslisoorten vallen namelijk, net als brok, onder complete voeding voorzien van alle nodige vitaminen en mineralen. Je

FOTO: PRIVEBEZIT

NICOLE SLIJKERMAN

Ing. Nicole Slijkerman werkte na haar studie Paard en Management vier jaar lang als voedingsdeskundige bij een grote voerproducent. Sinds 2009 is ze eigenaar van Voervergelijk.nl, een onafhankelijk platform dat inzicht biedt in de wereld van het paardenvoer. De website is gericht op het vergaren en delen van kennis, onder meer dankzij een grote kennisbank en de mogelijkheid voor consumenten om hun ervaringen te delen. www.voervergelijk.nl

paard heeft het dus niet beide nodig, ze bevatten dezelfde bestanddelen. Niet te verwarren met granenmixen overigens, die zijn meestal niet compleet genoeg. Brok is echter goedkoper dan muesli en wat langer houdbaar. Het is ook wel een emotie van mensen, muesli ziet er nu eenmaal lekkerder uit, waardoor het onterecht als extraatje wordt gezien.'

Hoe zit 't met hoeveelheden?

'Als je ervoor kiest om muesli als krachtvoer te geven, houd dan in je achterhoofd dat een schep circa 0,75 kilogram bevat. Een schep brok bevat daarentegen 1 kilogram. Dat zijn wel belangrijke dingen om te onthouden, zodat je niet te weinig voert.'

Hoe onderscheiden A-merken zich van goedkope voeding? Of is het in de basis allemaal vergelijkbaar?

'Ze zijn absoluut niet vergelijkbaar. Een heel goedkope brok bestaat doorgaans uit veel schroten en

'Fabrikanten die vooruit willen denken na over hun voeraanbod.'

hullen, de afvalproducten van de granen. Daarvan kun je je natuurlijk afvragen hoe het zit met de daadwerkelijke voedingswaarden en of het paard in staat is om de voedingsstoffen uit zo'n arm product op te nemen. Gebruik je zuivere granen en niet de bijproducten en afvalstoffen, dan heb je door de puurheid een hogere voedingswaarde in je krachtvoer. Doordat de kwaliteit en dus de prijs van de grondstof hoger is, betaal je als consument ook meer. Er zit echter daadwerkelijk een tastbare theorie achter, het zijn niet alleen maar de marketingkosten en mooie verpakkingen die je betaalt. Vergelijk je A-merken met elkaar, dan zijn de verschillen verwaarloosbaar. Het zit hem dan echt in fitnesses, de basis is vergelijkbaar goed.'

Is goed voeren duur?

'Nee, dat hoeft niet. Als je het vergelijkt met de aanschaf van supplementen zeker niet. Je moet het slim doen. Laat die pot met poeder staan

en geef per baal ruwvoer een euro meer uit. Daar heeft je paard veel meer aan, waardoor het onder aan de streep een positiever resultaat geeft, ook in je balans. Want een paard met een goed spijsverteringsstelsel door goed ruwvoer, heeft minder ditjes en datjes nodig. Ook bespaar je op dierenartskosten en andere ellende. Natuurlijk realiseer ik me het dilemma van bijvoorbeeld pensionklanten. Zij moeten het doen met wat er gevoerd wordt. Als ze daar niet blij mee zijn, dan moeten ze zelf iets anders kopen. Dan wordt het natuurlijk kostbaarder, maar het resultaat is er ook naar. Drie supplementen kopen om alle tekorten aan te vullen is een duurdere grap.'

Krachtvoer is goed voor veel discussie. Waar moet je nu echt op letten?

'De energiewaarde (EWP_a) en het eiwitgehalte zijn belangrijke factoren. EWP_a staat voor Energiewaarde Paard. Presteert je paard relatief zwaar, dan moet de EWP_a-waarde

hoger zijn dan bij een paard dat hooguit drie keer per week arbeid verricht. Gemiddeld kun je een waarde van zo'n 0,85 aanhouden. Het eiwitgehalte is ook erg relevant. Heb je bijvoorbeeld een merrie met veulen of een jong paard in de groei, dan is de eiwitbehoefte groter. Het lichaam gebruikt eiwitten om te groeien, spieren worden er door opgebouwd. Een gemiddeld sportpaard heeft genoeg aan een eiwitgehalte van circa 12,5 procent, terwijl paarden in de groei een hoger percentage nodig hebben. Het percentage dat staat weergegeven, zegt echter niet alles omdat je niet altijd op het etiket kunt zien uit welke eiwitten het is opgebouwd. Eiwitten bestaan uit essentiële en niet-essentiële aminozuren. Een paard kan essentiële aminozuren niet zelf aanmaken, daarom is het belangrijk dat het rantsoen erin voorziet. Als het hoge percentage op de verpakking bestaat uit niet-verteerbare eiwitten of niet-essentiële aminozuren, dan

heeft het paard er niks aan. Let op de aanwezigheid van aminozuren als methionine en lysine. Die zijn erg waardevol.'

Hoe zit het met suiker? Onze eigen voeding heeft vaak een te hoog suikergehalte, hoe zit dat met paardenvoer?

'In vergelijking met ruwvoer, bevat krachtvoer relatief weinig suiker. Je kunt het suikergehalte op een etiket bekijken, maar relevanter is scherp te zijn op de combinatie van suiker en zetmeel. Paarden zijn niet gebouwd op het verteren van grote hoeveelheden zetmeel, ze hebben er echt moeite mee. Eén van de redenen waarom wordt geadviseerd om

daarna blijkt het met name bij duurprestaties en opbouw van uithoudingsvermogen erg efficiënt. Ook oudere paarden hebben er baat bij. Als je vetrijker wilt voeren, kun je letten op de vetpercentages in je krachtvoer. Boven de 7 procent wordt dan gezien als hoog.

Wat je ook kunt doen, is zonnebloemolie over het voer. Dan bereik je hetzelfde effect. Voor een gemiddeld sportpaard begin je met 50ml per dag, dat voer je langzaam op naar gemiddeld 200 tot 300ml per dag. Als je dit doet is het toevoegen van extra vitamine E en selenium wel verstandig, dit antioxidant gebruikt het lichaam als tegenhanger van de vetzuren. Je kunt er echter ook een

lingen in veel gevallen niet nodig. De combinatie van ruwvoer en krachtvoer, daar kun je dingen mee sturen. Dat wordt vaak vergeten, een pot wordt eerder gekocht.'

Er zijn in de afgelopen jaren heel wat ontwikkelingen geweest op voergebied. In hoeverre zijn dit trends of juist blijvers?

'Neem de magnesium- of de suikere-hype. Plotseling ging iedereen etiketten lezen, de zak met 4 procent suiker legde het af tegen de zak met 3 procent suiker. Dom, want als je ruwvoer al barst van de suiker maakt die ene procent in het krachtvoer echt geen verschil. Echter, nieuwe voervormen worden ontwikkeld met oog op wat de consument wil. Ze worden bijvoorbeeld aangepast op paarden met bepaalde voedinggerelateerde aandoeningen. Zo werd er krachtvoer ontwikkeld op basis van rijstzemelen. Je kunt het een trend noemen, maar het feit dat deze voersoort weinig zetmeel bevat is weer een belangrijke ontwikkeling op het gebied van verantwoord voeren. Dat maakt het eerder een blijver. Zo zijn er nog veel meer voorbeelden van ontwikkelingen die misschien overkomen als trend, maar die op de lange termijn erg belangrijk en dus blijvend zijn. Het is niet zo dat je pas goed voert als je 'alternatief' voert, integendeel. Minder zetmeel, meer olie en meer ruwe celstof in de producten zijn ontwikkelingen die nodig zijn voor het welzijn van het paard. Daar gaan alle fabrikanten over nadenken die vooruit willen, waardoor het voeraanbod weer verandert. Het is een ontzettend dynamische wereld, maar als je vast blijft houden aan sterke basisvoorwaarden laat je jezelf niet meer zo gemakkelijk van de wijs brengen.'

'Zetmeel is een prima energiebron voor paarden die explosief presteren'

meerdere kleine porties krachtvoer per dag te voeren. Zetmeel is een prima energiebron voor paarden die veel en explosief presteren, zoals renpaarden. Voor hen is 'snelle energie' nuttig omdat ze het ook daadwerkelijk verbranden.

Het gemiddelde sportpaard heeft het echter niet nodig, dan doet een teveel aan zetmeel meer kwaad dan goed. Het is een van de belangrijkste veroorzakers van hoof- en spierbevangenheid. Doorgaans is het krachtvoer te zetmeelhoudend voor het werk dat het gemiddelde paard verricht. Gelukkig zijn er steeds meer krachtvoersoorten met minder zetmeel, dat is een trend die zich in de afgelopen jaren heeft doorgezet.'

Wat is dan een betere energiebron voor het gemiddelde sportpaard, hoe vervang je dat zetmeel?

'Ruwvoer bevat veel vezels, dat is een prima en veilige energiebron. Daar heb je het dus weer, zie ruwvoer als basis en krachtvoer slechts als aanvulling. Voor paarden die wel prestaties moeten leveren, is vet ook een mooie bron van energie. Veiliger ook, dan zetmeel. Vaak moet een paard even wennen aan de overgang op een vetrijk rantsoen, maar

supplement voor kopen waar het allemaal direct in zit, zodat de verhoudingen in het rantsoen goed blijven.'

We zijn in een supplementencultuur beland. Wat is daar de daadwerkelijke toegevoegde waarde van?

'Ik ben voorstander van supplementen in de vorm van vitaminen/mineralen-complexen die je voert om het rantsoen compleet te maken. Dit als vervanger van krachtvoer voor paarden die het simpelweg niet nodig hebben. Denk aan koudbloeden of paarden die maar af en toe arbeid verrichten. Als het paard tekorten heeft in het rantsoen, dan is een supplement dus een prima en zelfs noodzakelijk idee. Elektrolyten bijvoeren in geval van warm weer en dus veel vochtverlies, is bijvoorbeeld positief. Je vult immers een tekort aan. Vaak lezen eigenaren echter ergens wat en kopen vervolgens een potje met een mooie boodschap, zonder de boel eerst eens echt te analyseren. Als het paard bijvoorbeeld niet vlug genoeg is, dan wordt er weer een supplement gekocht waar hij 'energier van moet worden'. Daar geloof ik niet in. Als je basisrantsoen klopt, zijn aanvul-

